

INNOVATSION IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA XIZMATLAR
KO'RSATISH BO'YICHA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK
SUBYEKTLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH
YO'NALISHLARI

Abdullaeva Asal

*Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti Magistratura bo'limi Iqtisodiyot mutaxassisligi 1-
kurs magistranti assyelim@gmail.com*

Annotatsiya: Mazkur tezisdagi innovatsion iqtisodiyotga o'tish jarayonida xizmatlar ko'rsatish sohasida faoliyat yuritayotgan kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy samaradorligini oshirish masalalari yoritilgan. Xizmatlar sektorida raqamli texnologiyalarni joriy etish, innovatsion boshqaruv usullaridan foydalanish, mehnat unumdorligini oshirish hamda xizmatlar sifatini yaxshilashning ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiluvchi asosiy yo'nalishlar ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: innovatsion iqtisodiyot, kichik biznes, xususiy tadbirkorlik, xizmatlar sohasi, iqtisodiy samaradorlik, raqamlashtirish, innovatsiyalar, raqobatbardoshlik, mehnat unumdorligi, xizmat sifati.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida kechayotgan globallashuv jarayonlari, raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi va bilimlarga asoslangan iqtisodiyotning shakllanishi innovatsion iqtisodiyotga o'tishni taqozo etmoqda. Innovatsion iqtisodiyot ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarida ilm-fan yutuqlari, zamonaviy texnologiyalar hamda yangi boshqaruv mexanizmlaridan samarali foydalanishga asoslanadi. Bunday sharoitda iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismi hisoblangan kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari mamlakat iqtisodiy rivojlanishining asosiy omillaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda.

Xizmatlar sohasi zamonaviy iqtisodiyotning eng tez rivojlanayotgan tarmoqlaridan biri bo'lib, aholi bandligini ta'minlash, daromadlarni oshirish va ichki bozorni sifatli xizmatlar bilan to'ldirishda muhim o'rin tutadi. Ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, elektron tijorat, moliyaviy xizmatlar, ta'lim, turizm va logistika kabi yo'nalishlarning rivojlanishi xizmatlar sektorining iqtisodiyotdagi ulushini oshirib bormoqda.

Innovatsion iqtisodiyot sharoitida kichik biznes subyektlari oldida xizmatlar sifatini oshirish, xarajatlarni kamaytirish, mijozlar ehtiyojlarini tezkor qondirish va bozor talablariga moslashish kabi vazifalar turadi. Shu sababli iqtisodiy samaradorlikni oshirish masalasi bugungi kunda dolzarb ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etmoqda.

Asosiy qism

Innovatsion iqtisodiyotga o'tish sharoitida xizmatlar ko'rsatish bo'yicha kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy samaradorligini oshirish bir qator omillar bilan bog'liq.

Birinchiidan, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish muhim ahamiyatga ega. Raqamlashtirish xizmat ko'rsatish jarayonlarini avtomatlashtirish, ma'lumotlarni tezkor qayta ishlash, xarajatlarni qisqartirish va xizmat sifatini oshirish imkonini beradi. Masalan, onlayn buyurtma tizimlari, elektron to'lovlar, CRM tizimlari va mobil ilovalardan foydalanish mijozlar bilan ishlash samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Natijada vaqt va mablag' tejaladi hamda xizmat ko'rsatish tezligi ortadi.

Ikkinchiidan, innovatsion boshqaruv usullaridan foydalanish iqtisodiy samaradorlikning muhim omili hisoblanadi. Zamonaviy menejment texnologiyalari, strategik rejalashtirish, marketing tadqiqotlari va biznes jarayonlarini optimallashtirish korxonalarining bozor sharoitlariga moslashuvchanligini kuchaytiradi. Bu esa xizmatlar bozorida raqobat ustunligini ta'minlaydi.

Uchinchiidan, inson kapitalini rivojlantirish zarur. Innovatsion iqtisodiyot malakali va kreativ kadrlarni talab qiladi. Xodimlarning kasbiy bilim va ko'nikmalarini muntazam oshirib borish, ularni yangi texnologiyalar bilan ishlashga o'rgatish mehnat unumdorligini oshiradi. Natijada xizmatlar sifati yaxshilanib, mijozlar ehtiyojlari yanada samarali qondiriladi.

To'rtinchiidan, xizmatlar diversifikatsiyasini kengaytirish muhim hisoblanadi. Bozor talablarining o'zgarishi yangi xizmat turlarini joriy etishni talab etadi. Xizmatlar assortimentining kengayishi korxonalariga qo'shimcha daromad manbalarini yaratish va bozor ulushini oshirish imkonini beradi.

Beshinchiidan esa, innovatsion faoliyatni moliyaviy qo'llab-quvvatlash iqtisodiy samaradorlikni oshirishning muhim yo'nalishlaridan biridir. Kichik biznes subyektlarining innovatsion loyihalarni amalga oshirish uchun investitsiyalar, kreditlar va grantlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish yangi texnologiyalarni joriy etishga yordam beradi. Bu esa xizmatlar sifatining oshishi va xarajatlarning kamayishiga olib keladi. Marketing faoliyatini takomillashtirish zarur. Zamonaviy marketing vositalari, jumladan, ijtimoiy tarmoqlar, internet reklama va raqamli marketing texnologiyalaridan foydalanish mijozlar sonini ko'paytirishga xizmat qiladi. Bozorni muntazam o'rganish va iste'molchilar talablarini tahlil qilish korxonalarining faoliyat samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Shu bilan birga hamkorlik aloqalarini rivojlantirish ham muhim ahamiyatga ega. Kichik biznes subyektlarining ilmiy-tadqiqot muassasalari, oliy ta'lim muassasalari va innovatsion markazlar bilan hamkorligi yangi xizmatlar yaratish va innovatsion g'oyalarni amaliyotga joriy etishga imkon beradi. Bunday hamkorlik innovatsion rivojlanishning muhim omili hisoblanadi.

Shuningdek, xizmatlar ko'rsatish jarayonida ekologik va ijtimoiy mas'uliyat tamoyillariga amal qilish ham korxonaning uzoq muddatli iqtisodiy samaradorligini ta'minlaydi. Zamonaviy iste'molchilar ekologik xavfsiz va ijtimoiy mas'uliyatli biznes faoliyatiga tobora ko'proq e'tibor qaratmoqda.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, innovatsion iqtisodiyotga o'tish sharoitida xizmatlar ko'rsatish bo'yicha kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy samaradorligini oshirish mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Bunga erishishda raqamli texnologiyalarni joriy etish, innovatsion boshqaruv usullaridan

foydalanish, inson kapitalini rivojlantirish, xizmatlar diversifikatsiyasini kengaytirish, moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish hamda zamonaviy marketing vositalaridan samarali foydalanish muhim omillar hisoblanadi. Ushbu yo'nalishlarning izchil amalga oshirilishi kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshirib, xizmatlar sohasining innovatsion rivojlanishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Shodmonov Sh.Sh., G'ofurov U.V. Iqtisodiyot nazariyasi. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2020
2. Gaibnazarova Z.T, Isamuxametov Sh.A. Iqtisodiyot nazariyasi. – Toshkent, 2020.
3. O'lmasov A., Vahobov A. Iqtisodiyot nazariyasi. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2014.